

NASILJE

Rješavanje nasilja je odgovornost cijelog društva

Nasilje još uvijek odlikuje zavjera šutnje i prešutna neadekvatna tolerancija okoline. Napori borbe protiv nasilja su i dalje nedostatni i institucionalno neujednačeni. Stoga je prijeko potrebno, radi pravne sigurnosti, osigurati resurse za provedbu procedura u propisima, kroz zakone. U Hrvatskoj je naglasak na policiji i sudovima, a trebao bi biti na pravodobnom uvođenju građansko-pravne zaštite uz kazneni progon u slučaju nepridržavanja zakona, a posebice na prevenciji i uklanjanju uzroka

mr.sc. **Donata Strbat**,
mag. iur.

U STROGOM centru grada Zagreba, u Bogovićevoj ulici, prvog dana ožujka, teško je pretučen 21-godišnji mladić. Mladića je fizički napalo više nepoznatih osoba. Napad se dogodio oko 3:30 sati po noći, kako je izvijestila Policijska uprava zagrebačka. Ozlijeđeni mladić prevezen je u Kliničku bolnicu Dubrava, gdje mu je pružena liječnička pomoć. Liječnici su utvrdili da je zadobio teške tjelesne ozljede. Ovo je samo jedna u nizu crnih vijesti koje se gotovo svakodnevno događaju. Kako stvari stoje, više smo okruženi nasiljem nego ljubaznošću, zlom nego dobrotom, mržnjom a ne ljubavlju. Voljeli bismo da je drugačije no poražavajuće statistike tome govore u prilog. Svakodnevno smo bombardirani medijskim napisima i televizijskim vijestima kako je stradao mladić jer su

ga pretukli na ulici ili pak dijete koje su gurnuli u školi a potom vrijeđali i maltretirali, da su se na autocesti sukobile navijačke skupine ili da je na radnom mjestu radnicu šef seksualno uznemiravao i ponižavao.

Netko se ujutro probudi da bi otišao na posao, netko da bi otišao u školu, ali nažalost imate (ne)ljude koji se probude da bi nekome zagorčali život ili ga pak naprasno ugasili. S obzirom na to koliko u današnje vrijeme ima nasilja i koliko je ono učestalo ponekad pomislimo da nam je nasilje srednje ime. Kako tome stati na kraj? Što poduzeti?

Nasilje na ulici, u školi, na radnom mjestu

Nasilje možemo podijeliti u više oblika: s fizičkog, seksualnog, ekonomskog i psihičkog aspekta te ono koje podrazumijeva nasilje među odraslim osobama, nasilje među djecom tzv. vršnjačko nasilje, ali i nasilje nad djecom, starijim i nemoćnim osobama te osobama s posebnim potrebama. Spekter nasilničkih ponašanja je vrlo širok i obuhvaća vrijeđanje, ogovaranje, javno ismijavanje, optuživanje,

izdvajanje, ponižavanje, podrugivanje, izopćavanje, udaranje, svođenje na seksualni objekt ili vrijeđanje na spolnoj ili etničkoj osnovi. Nasilje iz mržnje je počinjeno zbog mržnje prema nekome na temelju rase, religije, nacionalnosti ili druge različitosti. Nasilje obuhvaća širok raspon ponašanja koja remete javni red i mir, sigurnost građana ili vrijeđaju moral. Takva djela su regulirana uglavnom Zakonom o prekršajima protiv javnog reda i mira ZPPJRM (NN 41/77-47/23) i Kaznenim zakonom KZRH, (NN 125/11-136/25), ovisno o težini djela.

Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira pokriva slučajeve poput tučnjave, vike i svađe (čl.6., čl.13), ili omlažavanja službenih osoba (čl.17). Kazne su novčane, a u nekim slučajevima predviđena je i kazna zatvora. Ako nasilje rezultira teškim tjelesnim ozljedama, prijetnjama oružjem ili je povezano s mržnjom, djelo prelazi u sferu kaznene odgovornosti (npr. kaznena djela protiv života i tijela). Kazneni zakon sankcionira fizičko nasilje te ga kvalificira kao kaznena djela protiv života i tijela (Glava X. Kaznenog zakona); poput sudjelovanja

u tučnjavi, tjelesnih ozljeda, teških tjelesnih ozljeda, tjelesnih ozljeda na mah, tjelesnih ozljeda iz nehaja, lakih tjelesnih ozljeda, teških tjelesnih ozljeda i ozljeda s posljedicom smrti te ne pružanje pomoći. Tu su i teška kaznena djela protiv života i tijela kao što su ubojstvo, teško ubojstvo, teško ubojstvo ženske osobe, usmrćenje, sudjelovanje u samoubojstvu i slično. U predmetnim slučajevima predviđena je kazna zatvora od najmanje šest mjeseci do dugotrajnog zatvora ovisno o kvalifikaciji i težini kaznenog djela.

Potreba za kontinuiranim nadzorom

Analize MUP-a pokazuju da su prekršaji protiv javnog reda i mira i dalje prisutni, a značajan dio otpada na nered na sportskim natjecanjima i sukobe u ugoštinjskim objektima. Statistike za 2024. i početak 2025. ukazuju na potrebu za kontinuiranim nadzorom, posebno u urbanim sredinama. Uočeni su slučajevi gdje se i privatni prostori, pod određenim okolnostima (npr. proslave), tretiraju kao javna mjesta ako se na njima narušava mir.

Prema Nacionalnom istraživanju kojeg su lani provodili Centar za sigurniji internet (CSI) i Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, I koje je obuhvatilo reprezentativan uzorak od više od 1700 učenika viših razreda osnovnih škola iz svih županija, a bilo je usmjereno na probleme vršnjačkog nasilja u školskom i digitalnom okruženju, gotovo svaki peti sedmaš dogovara susret s nepoznatom osobom. Čak 13,2 posto osnovnoškolaca provodi više od sedam sati dnevno na internetu. Svakodnevica učenika vrti se oko TikTok, Snapchata i YouTubea.

Instagram postaje sve važniji u višim razredima, iako još nije dominantan kao među srednjoškolcima. Iako većina koristi privatne postavke, zabrinjavajuće je da čak 23,5 posto učenika ima potpuno javne profile već u osnovnoj školi, čime se izlažu rizicima. Polovica djevojčica češće biraju privatnost i ima u potpunosti privatne profile, a takve profile ima tek 29,5 posto dječaka. U ulogama počinitelja nasilja često se javljaju stariji dječaci s najmanjom razinom

S obzirom na to koliko u današnje vrijeme ima nasilja i koliko je ono učestalo ponekad pomislimo da nam je nasilje srednje ime

roditeljskog nadzora, dok su žrtve koje doživljavaju nasilje često mlađe djevojčice s visokom razinom emocionalne empatije. Alarmantan je podatak da je više od 80 posto djece bilo izloženo vršnjačkom nasilju na jedan ili više načina.

U suvremenom se svijetu suočavamo s mnogobrojnim opasnostima koje na različite načine utječu na život pojedinca, zajednice i okoline. Jedna od tih opasnosti je i sam pojedinac odnosno njegovo ponašanje naspram drugog čovjeka posebice kada je u pitanju nasilničko ponašanje.

Rješavanje nasilja je odgovornost cijelog društva. Nasilje još uvijek odlikuje zavjera šutnje i prešutna neadekvatna

tolerancija okoline. Zabrinjavajuća je činjenica koliko malo djece prijavljuje nasilje. Napori borbe protiv nasilja su i dalje nedostadni i institucionalno neujednačeni. Stoga je prijeko potrebno, radi pravne sigurnosti, osigurati resurse za provedbu procedura u propisima, kroz Zakone. U Hrvatskoj je naglasak na policiji i sudovima, a trebao bi biti na pravodobnom uvođenju građansko-pravne zaštite uz kazneni progon u slučaju nepridržavanja. To se postiže pružanjem savjetodavne pomoći, dosljednim kazneno-pravnim progonom nasilja i aktivnim sudjelovanjem žrtve u procesu kroz ishođenje rješenja o mjerama zabrane pred sudom.

Preventivna kampanja #sigurniONLINE

Povodom obilježavanja Dana sigurnijeg interneta, 10. veljače 2026. godine, Ministarstvo unutarnjih poslova RH pokrenulo je preventivnu kampanju #sigurniONLINE, usmjerenu na sve izraženije rizike i opasnosti kojima su djeca i mladi izloženi u digitalnom okruženju. Novija istraživanja provedena u Republici Hrvatskoj ukazuju na pretjeranu izloženost djece internetu, društvenim mrežama, odnosno digitalnim tehnologijama općenito. Službene policijske statistike potvrđuju ozbiljnost ove pojave. Ministarstvo unutarnjih poslova - Ravnateljstvo policije već niz godina, kroz suradnju s odgojno obrazovnim ustanovama i neposredan rad s djecom, provodi preventivne, edukativne i informativne aktivnosti s ciljem suzbijanja navedenih oblika ugrožavanja djece u digitalnom prostoru, ali i osvješćivanja cjelokupne

Dom Tapkey
elektronski cilindar

javnosti o rizicima i opasnostima kojima su djeca potencijalno izložena na internetu i društvenim platformama.

Preventivna kampanja #sigurniONLINE nadogradnja je postojećih aktivnosti te upozorava roditelje i odrasle na rizike toga što djeca nekontrolirano koriste digitalne tehnologije te jača kulturu odgovornog i sigurnog ponašanja djece na internetu.

Statistički podaci za 2025. godinu

Podaci o nasilju u Republici Hrvatskoj za 2025. godinu, temeljeni na izvješćima do studenoga, ukazuju na složenu situaciju u kojoj se bilježi pad prekršajnih djela obiteljskog nasilja, ali zabrinjavajući porast najtežih oblika nasilja nad ženama te nasilja uopće.

- Ubojstva žena (Femicid) - prema podacima pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, do studenoga 2025. u Hrvatskoj je ubijeno 15 žena. Od tog broja, njih 11 su ubili intimni partneri (supruzi, izvanbračni partneri ili dečki) što ukazuje da su domovi i dalje najopasnija mjesta za žene.
- Obiteljsko nasilje - Iako su prekršajna djela nasilničkog ponašanja u obitelji u prvoj polovici 2025. prepolovljena, zabilježen je porast ubojstava bliskih osoba.
- Nasilje nad djecom - tijekom 2025. godine evidentirano je 6332 kaznena djela na štetu djece.
- Online nasilje - zabilježena su 452 kaznena djela dječje pornografije u 2025. godini.
- Rodno utemeljeno nasilje - procjenjuje se da svaka četvrta žena u Hrvatskoj doživljava neki oblik nasilja, dok svakih 15 minuta jedna žena proživljava nasilje.

U 2025. godini evidentirana su 452 kaznena djela iskorištavanja djece za pornografiju, što je porast od 6 posto u odnosu na godinu ranije (2024.), kada je evidentirano 427 kaznenih djela; 154 kaznena djela upoznavanje djece s pornografijom, što je za 19 posto više u odnosu na godinu ranije, kada je evidentirano ukupno 130 kaznenih djela; 62 kaznena djela zadovoljenje pohote pred djetetom mlađim od 15 godina, što je 29 posto više u odnosu na godinu ranije, kada ih je evidentirano ukupno 48; 313 kaznenih djela spolne, zlorabada djeteta mlađeg od 15 godina, što je 11,6 posto

Hrvatska policija je tijekom 2025. godine postupala u ukupno 1674 događaja nasilja među djecom i mladima

manje u odnosu na godinu ranije, kada je evidentirano 355 takvih kaznenih djela i 16 kaznenih djela mamljenja djece za zadovoljenje spolnih potreba, što je 36 posto manje u odnosu na godinu ranije, kada ih je evidentirano 25.

Međuvršnjačko nasilje

Poseban izazov predstavlja i međuvršnjačko nasilje povezano s digitalnim okruženjem. Tijekom 2025. godine evidentirano je 1141 kazneno djelo međuvršnjačkog kriminaliteta, pri čemu se ističu kaznena djela protiv osobne slobode, uključujući prijetnje, prisile i nametljivo ponašanje. Zabilježen je i porast kaznenih djela protiv privatnosti, poput neovlaštene uporabe osobnih podataka, zlorabe snimki spolno eksplicitnog sadržaja te neovlaštenog slikovnog i zvučnog snimanja, što su oblici izravno povezani s korištenjem digitalnih tehnologija.

Promatrajući dnevnu statistiku, hrvatska policija je tijekom 2025. godine postupala u ukupno 1674 događaja nasilja među djecom i mladima, što predstavlja prosjek od gotovo pet događaja dnevno, a obuhvaća fizičko, psihičko i elektroničko nasilje, spolna uznemiravanja te druga rizična i neprihvatljiva ponašanja.

Podaci o nasilju u Hrvatskoj u 2026. godini (siječanj/veljača 2026.)

Izvješća Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) i analize s početka godine ukazuju na nastavak ozbiljnih izazova, posebno u segmentima obiteljskog nasilja i online

zlostavljanja. Podaci iz veljače 2026. pokazuju alarmantan trend porasta online zlostavljanja djece. Čak trećina mladih koji dožive neugodnosti na internetu o tome ne govori, a učestalost dječje pornografije u 2025. godini čije se posljedice osjećaju i u 2026., bila je iznimno visoka (452 slučaja).

Prema podacima do ožujka 2026., nasilje nad ženama ostaje jedan od najprisutnijih problema. Prema nekim izvještajima, svaka četvrta žena u Hrvatskoj doživjela je neki oblik nasilja, a svakih 15 minuta jedna žena proživljava nasilje.

Prevenција - rješenje problema nasilja

Iz svakodnevne prakse vidljivo je da sustav borbe protiv nasilja često nije usmjeren na prevenciju i uklanjanje uzroka, već isključivo na sankcioniranje nakon što se nasilje već dogodi. Zabilježeno je da policija u nekim slučajevima nasilje tretira situacijski, kao izoliranu pojavu, bez uzimanja u obzir konteksta i kronologije nasilja.

Bilo bi svrsishodno da se napori usmjere na izmjenu društveno-kulturnog nasljeđa rušenjem stereotipa i predrasuda, na razvijanje sustava za zaštitu i pomoć međuresornom suradnjom odnosno sustavnim angažmanom svih uključenih institucija budući da je vidljivo kako u praksi nije pripremljeno tlo a niti su osigurani potrebni resursi za donošenje odluka i propisivanje mjera koje bi bile usmjerene na adekvatno rješavanje gorućeg problema nasilja.

U konačnici, nasilje odnosno njegovo sprječavanje, moraju prvenstveno biti riješeni prevencijom. Pitanje sigurnosti se više ne oblikuje vidljivim prijetnjama, već nevidljivim i nepoznatim rizicima koji donose neizvjesnu budućnost što znači da se jedino možemo za njih pripremiti poduzimanjem preventivnih mjera.

Da bi se nasilje sprječavalo potrebno je stvoriti jasna pravila u zajednici i društvu u cjelini koja agresiju smatra i čini neprihvatljivom. Nasilnici se s vremenom na vrijeme osjećaju ohrabrenima. Nemoć, apatija i šutnja društva štete svima a ne samo žrtvama.

U sustav treba uključiti brojne preventivne aktivnosti i djelovanje svih aktera u društvu budući da nasilje u društvu ostavlja dalekosežne posljedice i nerijetko rađa novim nasiljem, stvarajući time začarani krug. ■